פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هديرخ

גיליון 1, 2 בינואר 2019

כיבוש קטלני

מניין קרבנות הכיבוש בגדה המערבית וברצועת עזה בשנת 2018: 296 פלסטינים ו-14 ישראלים

כראם מוחמד פיאד (26) נהרג בסוף השבוע האחרון (28.12) מאש חיילי צה"ל בהפגנות מול הגדר בעזה. פיאד היה הקרבן הפלסטיני האחרון בשנה עקובה מדם. גם בשנה זו הכשילה ממשלת ישראל כל מאמץ לשלום, ופעלה לביצור הכיבוש ולהעמקתו.

פיאד נורה למוות מזרחית לח'אן יונס. באותו יום נפצעו שמונה פלסטינים נוספים, בהם עיתונאי וילד. לפי משרד הבריאות הפלסטיני, 209 עזתים נורו למוות מאז החלו הצעדות אל הגדר בצד העזתי במארס 2018.

עוד עולה מנתונים שפרסם המשרד לעניינים הומניטאריים של האו"ם בשטחים הפלסטיניים הכבושים כי ב-2018 נהרגו 296 פלסטינים מאש כוחות ישראליים, ויותר מ־29 אלף נפצעו בעזה ובגדה המערבית. "זה מניין ההרוגים הגבוה ביותר בשנה יחידה מאז המלחמה נגד עזה ב־2014. מניין הפצועים הוא הגבוה ביותר מאז 2005, עת החל משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים לתעד נפגעים", נכתב בדוח.

כ־61% מההרוגים וכ-79% מהפצועים נפגעו בהפגנות "צעדת השיבה הגדולה" לגדר רצועת עזה. 57 מההרוגים הפלסטינים ו-7,000 מהפצועים הם קטינים. רק 28 מהפלסטינים שנהרגו בידי חיילי צה"ל ב־2018 היו אנשי ארגונים חמושים; 15 אחרים תקפו או חשודים בתקיפת ישראלים בגדה המערבית.

כמו כן, במהלך השנה נהרגו 14 ישראלים בידי פלסטינים ולפחות 137 אחרים נפצעו. נתונים אלה דומים לאלה שתועדו ב־2017 (15), אך שיעור האזרחים מקרב הרוגים אלה גדל מ־27% ב־2017 ל־50% ב־2018.

יצוין כי בשנה החולפת תיעד משרד האו"ם לעניינים הומניטריים 265 תקריות שבהן מתנחלים הרגו או פצעו פלסטינים, או גרמו נזק לרכוש פלסטיני. מדובר בעלייה של 69% לעומת 2017; בתקריות אלה נהרגה פלסטינית אחת ו־115 אחרים נפצעו (בנוסף, שני פלסטינים שנחשדו בתקיפת ישראלים נהרגו בידי מתנחלים). הפגיעה של מתנחלים ברכוש פלסטיני כללה השחתה של 7,900 עצים וכ־540 כלי רכב.

לווייתו של מוחמד חלבי, בן 22 מטול כרם. חיילי צה"ל ירו בגבו של חלבי, שהיה מוגבל שכלית, בדצמבר האחרון (צילום: אקטיבסטילס)

במקביל תועדו 181 אירועים שבהם פלסטינים הרגו ופצעו מתנחלים ואזרחים ישראלים אחרים בגדה המערבית, או פגעו ברכוש ישראלי. זו ירידה של 28% בהשוואה ל-2017. עם זאת, מספר הישראלים שנהרגו בהקשר זה גדל מארבעה ב־2017 לשבעה אשתקד. אין לשכוח שב-2018 הרסו, אטמו או החרימו הרשויות הישראליות 459 מבנים פלסטיניים, רובם בשטחי C של הגדה המערבית ובירושלים המזרחית.

נהוג לאחל "שנה טובה" לרגל השנה האזרחית החדשה. מערכת "זו הדרך" אכן מברכת את הקוראים בברכת שנה טובה: שתהא זו שנת סיום הכיבוש, שנה שבה יושג שלום צודק בין שני העמים, שנה ללא ממשלת נתניהו. זה תלוי בכולנו.

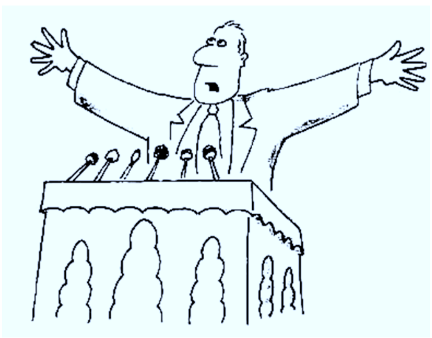

דברים בשם אומרם

משפט אחד ולפחות שמונה טעויות

"רוב המפלגות הקומוניסטיות נעלמו בשנים האחרונות מעל בימת העולם, אבל הקומוניסטים הפלסטינים ממשיכים, באמצעות ארגון מצוין ומניפולטיביות, להחזיק מעמד. הם תומכים בטרור הפלסטיני, בבשאר אסד ובבעלי בריתו חיזבאללה והאייתוללות באיראן. האם יש סיבה להאמין שרוב ערביי חיפה תומכים בעמדות הללו ולכן המנהיג הקומוניסטי המקומי צריך לכהן כסגן ראש עיריית חיפה?".

(שר הביטחון לשעבר משה ארנס, "הארץ", 17.12)

מצע מפלגת הגנרל: עם אלונקה ובלי קונצים

"הבטחתי ואני מקיים. אני יוצא לדרך כראש מפלגה עם כוח פוליטי בהנהגתי בבחירות הקרובות החשובות כל כך לישראל. זאת תהיה מפלגה בלי קונצים. כל חיי הייתי החייל של המדינה, ואני קורא לכם להיכנס יחד איתי מתחת לאלונקה ולהביא תקווה לישראל".

(הגנרל בוגי יעלון מודיע בפייסבוק על הקמת מפלגתו, 25.12)

מכתבים למערכת

הפרעת זהות דיסוציאטיבית

צעירה הייתי וגם זקנתי, אבל תופעה פוליטית כזו לא ראיתי. ב-16 בדצמבר תשעה(!) משרי ממשלת ישראל הפגינו נגד מדיניות הממשלה, בה הם מכהנים, בטרם נכנסו למשרד ראש הממשלה כדי להשתתף בישיבת ממשלה. חשוב לציין את שמותיהם של השרים שאפילו נמנים עם מפלגתו של ראש הממשלה בנימין נתניהו: זאב אלקין, יריב לוין, ישראל כ"ץ ואופיר אקוניס מהליכוד, וגם אחד ממפלגת כולנו שאצה לו הדרך לליכוד: יואב גלנט. חלקם — חברי קבינט שהפגינו נגד החלטותיו ודרשו להעמיק את דיכויו של העם הפלסטיני בגדה המערבית וברצועת עזה.

בפוליטיקה מכנים מהלך כזה בשם "אופורטוניזם"; אך בפסיכולוגיה קוראים לכך "הפרעת זהות דיסוציאטיבית", או בסלנג: פיצול אישיות. כמי שעוסקת בטיפול במתמודדי נפש, אני יכולה רק להוסיף שהפרעת הזהות הדיסוציאטיבית היא מחלה קשה וישנם מקרים שלמתמודדיה נדרשים אשפוז וטיפול פסיכיאטרי ממושך.

ת"ר, עובדת סוציאלית
רעננה

אפשר לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

מפלגת האופוזיציה הנחושה

"סיעת המחנה הציוני הודיעה הערב כי תתמוך בהצעות לביטול חוק הלאום - שעות לאחר הפרסום ב'הארץ' אודות החלטתה להתנגד להן. בתחילה הסבירו במחנה הציוני כי עמדתם היא שיש לתקן את החוק ולא לבטלו, אך לאחר מכן ראשיה חזרו בהם מההחלטה".

("הארץ", 19.12)

מימד הזמן ונתיב הכסף

"משרד האנרגיה שיגר הודעה מרעישה, לפיה עד 2020 ישראל תתחיל להניח צינור גז טבעי מחופיה היישר לקפריסין ויוון, ומשם לשוק האירופי. הייתכן? האם הגז הישראלי, שאינו מצליח להגיע למפעלים הסמוכים בעפולה, יגיע עוד קודם לאתונה?".

("דה מרקר", 25.12)

מה השאלה בדיוק?

"כחלון בשירות המיליארדים בבורסה. ההצעה להעניק הטבת מס לבעלי השליטה בחברות הציבוריות מעשירה את כיסיהם של קומץ אילי הון ישראלים. איך הגענו למציאות מופרכת שבה שר אוצר חברתי מציע הטבת מס רק ל-500 העשירים ביותר במדינה?".

(מירב ארלוזורוב, "דה מרקר", 16.12)

ביבי: החטא ועונשו

"'אחרי שעשינו כאן רפורמות גדולות מאוד, שהקפיצו את אי השוויון משום ששללנו את קצבאות הילדים, זה השפיע מאוד על הציבור החרדי והציבור הערבי וזה הגדיל את העוני ואת אי השוויון', אמר ראש הממשלה בנימין נתניהו בהתייחס למהלכיו כשר האוצר ב-2003 'הרפורמות שעשיתי, ביניהן קיצוץ הקצבאות עלו לי בהון, בקפיטל פוליטי עצום. ירדנו ל-12 מנדטים בגלל זה'".

("גלובס", 19.12)

גואטמלה? ניקרגואה? למי זה חשוב?

"נראה כי ריבוי התפקידים המיניסטריאליים שבהם מחזיק בנימין נתניהו נוסף לתפקידו כראש הממשלה, בתוספת הלחץ שבו הוא נתון כתוצאה מהחקירות והחשדות נגדו בתיקים השונים, משפיעים לרעה על יכולתו הקוגניטיבית.

בהופעה בוועידת ישראל לעסקים של עיתון 'גלובס', אמר נתניהו 'בניקרגואה הר געש התפרץ וישראל עזרה. אשתי הייתה שם בהזמנת רעיית הנשיא, והביאה עזרה ישראלית לכפר הזה שנהרס. דברים נהדרים. התקבלה באהבה ענקית שם'. הבעיה היא שאשתו של נתניהו לא הייתה בניקרגואה, ולא הוזמנה לניקרגואה בידי רעיית נשיא ניקרגואה, לא הביאה לשם כלום, לא התקבלה שם בשום צורה ולא עזרה לאף ניקרגואי. שרה נתניהו ביקרה בגואטמלה. לא זו בלבד שניקרגואה איננה גואטמלה, אלא שהנסיעה לגואטמלה הייתה ייחודית, ובעלת פרופיל תקשורתי וציבורי גבוה. נסיעה היסטורית בחיי הזוג נתניהו ובקורות המדינה".

(רוגל אלפר, "הארץ", 20.12)

תהומות הימין: בין בנימין נתניהו לאלאור אזריה

"ראש הממשלה ינהל יופי את המדינה גם כאשר יוגשו כתבי האישום כי הוא גאון. אבל כתב אישום לא יוגש. 'ואם יוגש?' לא יתפטר. 'ואם יורשע בבית המשפט — תקבלי את ההכרעה?' לא. כמו שלא קיבלתי אצל אלאור אזריה".

(ח"כ נאווה בוקר מהליכוד בריאיון לאתר "מאקו", 23.12)

תנוח קצת מיקי ותעזוב אותנו לשלום

"אתם רוצים לרוץ לקמפיינים שלכם, אבל אני רוצה לעבוד עוד קצת למען עם ישראל. אין בזה שום דבר פסול".

(ח"כ מיקי זוהר מהליכוד, "ידיעות אחרונות", 25.12)

בעקבות לחצי הממשל האמריקאי

השב"כ והמוסד יקבעו את גורל ההשקעות הסיניות

מאת **אפרים דוידי**

בעקבות לחצים כבדים שמפעילה ארה"ב, ובמסגרת הניסיון לפקח אחר הפעילות הסינית בישראל, יוקם צוות משותף אותו יאיישו נציגים בכירים במטה לביטחון לאומי, בשב"כ ובמשרד האוצר. הצוות יבחן את ההשקעות הסיניות בישראל. לפי גורם מדיני, הנושא יובא לאישור הממשלה בקרוב. כך דווח בשבוע שעבר (27.12) בחדשות כאן 11.

עוד נמסר בידיעה כי למרות ההבנות הראשונות שהושגו, קיים מתח בסוגיה בין אנשי הכלכלה לאנשי הביטחון: בעוד שגופי הביטחון חוששים מהשפעת המעורבות הסינית על יחסי ישראל-ארה"ב, באוצר סבורים כי פיקוח נוקשה יבריח משקיעים ואף עלול לעודד "בריחת מוחות". הקבינט המדיני-ביטחוני קיים דיון בנושא, על רקע "החשש מהשפעות הכניסה הסינית".

לדברי גורם מדיני בכיר, ארצות הברית מפעילה מכבש לחצים על ישראל בחודשים האחרונים. בישראל אף החלו בדיאלוג עם גורמים בבית הלבן כדי ללבן את העניינים. הגורם הוסיף כי ההשקעה הסינית אינה רק עניין כלכלי גרידא, ואפילו לא רק מודיעיני: "זה סיפור על השפעה. סין קונה עוד ועוד תשתיות, וכך מבססת את מעמדה בקרב על העליונות בינה לבין וושינגטון".

נתניהו מבקר בספינת המלחמה האמריקאית רוס שעגנה בנמל אשדוד באוקטובר 2018 (צילום: הצי השישי)

גורם מדיני אחר מסר בתגובה לפרסום, כי "במהלך השנה האחרונה מתקיימת בחינה מעמיקה ויסודית לגבי ההשקעות הזרות בישראל בהובלת המטה לביטחון לאומי, משרד האוצר והמועצה הלאומית לכלכלה, ובשיתוף משרדי הממשלה וגופי הביטחון השונים". כמובן שהמונח "השקעות זרות" אינו מתייחס להשקעות אמריקאיות או אירופיות, אלא רק להשקעות סיניות.

מהאוצר מסרו כי "בנושא בחינת ההשקעות בשוק המקומי מתנהל שיח בין משרדי ממשלה, כאשר קיימות תפישות שונות בקרב הגורמים האמונים על הכלכלה והגורמים האמונים על הביטחון בישראל. לאחרונה יצאו מספר כתבות המתארות חששות ואיומים שעלו בקרב הגורמים הביטחוניים. ברור כי זה תפקידם של הגורמים הביטחוניים".

"מנגד", טענו אותם גורמים, "הגורמים הכלכליים מדגישים את יתרונות הסחר חופשי בין מדינות ושל השקעות בשוק הישראלי. אומת ההיי-טק נשענת על השקעות זרות, ויש לזכור כי כל מנגנון הבוחן השקעות אלה עלול להבריח משקיעים ולכן עלול לייצר הגירת מוחות למדינות מגבילות פחות. עמדת משרד האוצר היא כי יש לשמור על איזון בין השיקולים השונים. ביטחון המדינה ויציבותה נגזרים גם מחוסנה הכלכלי".

את המונח "ביטחון המדינה" יש לתרגם: מדובר בביטחונם של האינטרסים של ארה"ב בעולם, שהרי סין אינה מאיימת צבאית על מדינת ישראל. ואכן, הדילמה של נציגי בעלי ההון בממשלה קשה מנשוא. מה קודם למה: האינטרסים המעמדיים הצרים ("ההשקעות הזרות") או התמיכה רבת השנים במדיניות החוץ של ארה"ב?

אין לשכוח שממשלת סין היא שותפה פעילה של ממשלת הימין בישראל בהפרטת תשתיות (ובייחוד הנמלים) ובפגיעה בזכויות העובדים.

סין גם מייבאת נשק במיליארדי דולרים ואף רכשה שורה ארוכה של תאגידים ישראליים, לרבות "תנובה" (יצרנית מוצרי החלב הגדולה בארץ), "אדמה" (לשעבר "מכתשים אגן" המופרטת), "אהבה" (מוצרי ים המלח), "אלמא לייזרס" ו"ג'אמפ" (היי-טק). כמו כן, חברות הזנק (סטארט-אפ) רבות תלויות בהשקעות סיניות.

כאמור, תאגידים סיניים ממלכתיים בונים את נמלי אשדוד וחיפה המופרטים (ועומדים להשתלט על נמלים קיימים) ואת הרכבת הקלה בת"א.

יצוין שהשב"כ (!) סיכל בעבר את מכירת חברת הביטוח "הפניקס" למשקיע סיני. האמריקאים חוששים במיוחד מהשתלטות סינית על הנמלים, שהם נמלי הבית של הצי השישי בים התיכון.

עד עתה לא הוקם בישראל גוף מרכזי הבוחן השקעות זרות בישראל. הסיבה ברורה: מקורן של רוב ההשקעות במדינות הקפיטליסטיות גדולות בצפון אמריקה ובאירופה המערבית. ואולם, בעידן העמקת היריבות העולמית בין ארה"ב לסין, בייחוד בשל מלחמת הסחר שהחלה במארס האחרון, צריכה ישראל לבחור צד וליטול חלק פעיל באסטרטגיה הבינלאומית של ממשל טראמפ – כפי שעשתה עם ממשלי ארה"ב לדורותיהם.

חשוב לזכור כי אין לכך שום קשר לאינטרסים של העובדים בישראל. ובאותה נשימה, הגיעה העת להפסיק את המלל לגבי "שוק חופשי" בישראל. בפועל, שירותי הביטחון מנהלים אותו.

הכנסת ה-20 פוזרה

וקואליציית הימין כשלה להשלים חקיקה גזענית ואנטי-דמוקרטית

בשבוע שעבר (26.12) עבר חוק פיזור הכנסת ה-20 בקריאות שנייה ושלישית. יו"ר הכנסת, ח"כ יולי אדלשטיין (הליכוד), הבהיר כי מרגע פיזורה יאושרו אך ורק חוקים המוסכמים על כל סיעות הבית.

מדובר בהישג לסיעות האופוזיציה, שכן על סדר יומה של הקואליציה הונחו חוקים אנטי-דמוקרטיים וגזעניים רבים: החוק להחלת ריבונות זמנית על מאחזים בשטחים; חוק החטיבה להתיישבות, שנועד להעביר לידי החטיבה את ניהול אדמות הגדה המערבית הכבושה; חוק "נאמנות בתרבות" שיאפשר להנהיג משטר צנזורה באמצעות שלילת תקצוב; חוק היועמ"שים, שיתיר לשרים למנות את היועצים המשפטיים של משרדיהם; התיקון לחוק ועדות קבלה במטרה להרחיב את תחולת החוק המתיר הקמת ישובים ליהודים בלבד; וחוק עונש מוות של סיעת ישראל ביתנו.

"התפזרות הכנסת הייתה יכולה להיות רגע מסוכן מאוד. לכן מרגע ההכרזה על בחירות התמקדתי בדבר אחד: למנוע מהימין להעביר את שלל החוקים המסוכנים והקיצוניים שהם תכננו להעביר בשבוע האחרון לכנסת ה-20", מסר ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת).

ח"כ עודה: בחירות 2019 הן בין דמוקרטיה לאפרטהייד

"הבחירה באפריל 2019 היא בין דמוקרטיה לאפרטהייד" – הדגיש בשבוע שעבר (26.12) יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), בעת הדיון בחוק לפיזור הכנסת.

לדברי עודה, "בבחירות אלה נבחר בין חירוב לבין חיבור, בין המנסים לשמר את הדיכוי והמלחמה לבין המנסים לקרב. ממשלת נתניהו-בנט-ליברמן הייתה ממשלה של גזענות ושל שיסוי. היא הפכה אותנו רשמית לאזרחים סוג ב' באמצעות חקיקה גזענית, ששיאה היה חוק הלאום". הוא הוסיף ואמר: "נתניהו מבין זאת היטב. כשהרשימה המשותפת מגדילה את כוחה, היא מאיימת למנוע כינון מחדש של ממשלת הימין".

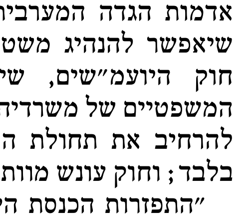

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ח"כ דב חנין הודיע על פרישה

ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת) הודיע השבוע (1.1) על פרישתו מהכנסת, ועל כך שהוא אינו מתכוון להתמודד על מקום ברשימת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש) לכנסת ה-21. עוד הוא מסר כי ימשיך להיות פעיל בחד"ש ובמפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), בה הוא חבר הלשכה הפוליטית זה שנים רבות.

חנין מכהן בכנסת למן 2006, ובמהלך פעילותו הפרלמנטרית העיקשת רשם הישגים רבים מהאופוזיציה. ח"כ חנין היה שותף לכמה יוזמות מהפכניות, ובהן העלאת שכר המינימום, הורדת מחירי התחבורה הציבורית, המהפכה הסביבתית בחקיקה, מהפכת מוניות השירות והארכת חופשת הלידה.

מחכים לכם בחד"ש

ועידת מרצ הצביעה (24.12) על שינוי תקנוני שיאפשר לח"כ מוסי רז להתמודד, למרות שכיהן בעבר כמזכ"ל המפלגה. רוב הצירים הצביעו בעד השינוי, אולם רז לא זכה ברוב המיוחס (60%) ולא יתמודד ברשימת מרצ לכנסת ה-21.

מוסי רז הוא הסמן השמאלי במרצ הנוכחית. באמירותיו הציבוריות, בנאומיו, בסדר היום שקידם ובשיתוף הפעולה שלו עם חברי הרשימה המשותפת, הוא הוכיח זאת שוב ושוב. כדי להבין מדוע ועידת מרצ לא אישרה את מועמדות אחד מנבחריה האהודים ביותר, כדאי להתבונן במאבק הפנימי המתנהל כעת במפלגה זו.

מצד אחד נמצאת היו"ר החדשה תמר זנדברג. היא מקדמת קו, לפיו "רוב הישראלים מסכימים איתנו" (ומבליטה את נושאי הלהט"ב, הלגליזציה, התחב"צ בשבת, ההתנגדות לכפייה הדתית וכן הלאה). מצד שני נמצא מחנה "האדומים" של ח"כ אילן גילאון. אנשיו מקדמים מסרים סוציאל-דמוקרטיים ושיח מעמדי עמוק בניסיון למחוק, לדבריהם, את "התדמית הליברלית והאליטיסטית של המפלגה". אך כמו מפ"מניקים טובים הם גם טוענים דבר נוסף, וטועים לחשוב כאילו מרצ "מתעסקת בכיבוש יותר מדי". ברור אפוא למה גילאון, שתמך במלחמה על עזה ב-2014 וב"זכות של ישראל להגן על עצמה", מחפש לסלק חברים כמו מוסי רז, וברור גם מדוע חיה זנדברג עם החלטת הוועידה בשלום.

אנשי מרצ מברברים כבר חודשים ארוכים על "פריימריז פתוחים". ואכן, לרשימת מרצ לכנסת ה-21 יוכלו להיבחר כל מי שיעמידו את הערבויות הדרושות. כולם, למעט מוסי רז.

והנה, גם בתוך מרצ לא כולם שלמים עם החלטת הוועידה. זהבה גלאון טענה (בראיון לרדיו 103 אף.אם) כי ההחלטה "איננה החלטה פרסונלית אלא אידאולוגית". סאאידה סדיק מסארוה, תושבת טייבה וחברת הנהלת המפלגה, התרעמה אף היא על ההחלטה במאמר שכתבה למגזין "על צד שמאל".

חבריי במרצ, הגיעה העת לחפש בית פוליטי חדש ולחבור לכוחות שמאל שאינם מוותרים על המאבק בכיבוש או על השותפות היהודית-ערבית. לבית הפוליטי הזה קוראים חד"ש.

יוסף לאור

היי דרומה בכביש 6: נישול וגזל קרקעות

מאת **יעלה רענן**

בשורה טובה לנהגים! כביש שש יוארך לכיוון דרום. אבל יש "אבל": התוואי שלו ירמוס בתים של מאות אזרחים ערבים-בדואים. השר אורי אריאל (הבית היהודי) מקווה שתהא זו הזדמנות למחוק עוד כמה כפרים ערביים-בדואיים על מאות תושביהם.

תכנית המתאר של כביש 6 במקטעים הדרומיים אושרה ב-2009. המקטע הראשון משתרע בין צומת שוקת לכביש 25 ומחבר את באר-שבע לדימונה. המקטע השני מגיע עד כביש 40, סמוך לבסיס הצבאי הענק החדש בצומת הנגב.

התכנית לכביש 6 הגיעה בהפתעה, בלא אזהרה לתושבים הערבים-בדואים המתגוררים בתוואי, ובלי להתייעץ עמם. לכן הם איחרו בחצי שנה בהגשת ההתנגדויות.

האגודה לזכויות האזרח עתרה אז לבג"ץ. בעתירה הסבירה כי הכביש שייסלל יפגע בקהילות המתגוררות באזור זה עשרות שנים (חלקן עוד לפני קום המדינה), יעקור משפחות וישאיר רבים ללא קורת גג. בג"ץ דחה את העתירה, ופסק כי "צריך היה להגיש את ההתנגדויות בזמן".

לדעת רבים, כביש 6 באזור הנגב מיותר. במקומו, אפשר להרחיב את כביש 40 לכביש בן שלושה מסלולים, ולהפוך שלושה רמזורים לאורכו למחלפים. אין מחסור במרחב פתוח בצמתים אלה. כך איש לא ייאלץ להאט בנסיעה בנגב.

כשתכננו לראשונה את כביש 6, עבר תוואי הכביש המקורי מצפון וממערב לבאר שבע. לו סללו את הכביש באזור זה, שום יישוב, שכונה או כפר לא היו נפגעים. עתה הכביש החדש והרחב יפגע הן בתושבי המקום והן בטבע ובבעלי החיים, והוא אפילו אינו נדרש!

מטרת סלילת הכביש החדש מלכתחילה לא הייתה רווחת הנהגים או מניעת תאונות דרכים. המטרה הייתה ועודנה – הרס של כפרים ערביים-בדואיים. אחרת, קשה להסביר את ההתעקשות על סלילת הכביש, או את שינוי התוואי המקורי שלו.

שורה ארוכה של כפרים ייפגעו בעקבות סלילת: כביש 6 יכסה חלק מאום בטין, כפר מוכר. הכפרים הבלתי-מוכרים ח'ירבת אל-ווטאן, ביר אלמשש, אלזרנוק, חשם זאנה, ואדי נאעם וסוואווין ייפגעו קשות.

השר אורי אריאל אפילו אינו מנסה להסתיר שבכוונתו למחוק אותם מהמפה. במאי 2018 הצהיר אריאל: "יש להעדיף העתקה בהסכמה, אולם אם לא יהיה מנוס מכך, יש לאכוף את החוק ואת צווי בתי המשפט על המשפחות המדוברות כדי לאפשר את סלילת הכביש".

עבור ערביי הנגב, מעבר מחיי הקהילה הכפריים אל חיים עירוניים עניים, הוא מעבר הרסני. מחיים של קהילה תומכת, תעבור המשפחה לחיות בעיירה מוכת מצוקה. הנשים, שהיו רגילות לחוש "בבית" בכל רחבי הכפר, ייכנסו לעיר מלאה בזרים. הילדים יפגשו תופעות חברתיות קשות, ולהורים כבר לא תהא דרך להגן על ילדיהם. רמת האלימות תעלה.

נוסף לכך, ליד הבית בכפר אפשר היה לעסוק בחקלאות, לעתים גם באופן משמעותי. עבור התושבים הערבים של הנגב, שהמדינה מנעה מהם מערכת חינוך סבירה, משק חקלאי הוא לעיתים קרובות מקור הפרנסה היחיד.

בימים אלה מתחילה המדינה לפנות לאנשים המתגוררים במקטע הראשון של תוואי הכביש. מדובר בכמאה משפחות. המדינה מציעה פיצוי כספי ומעבר לעיירה קיימת. הרשות להסדרת ההתיישבות הבדואית, שבראשה עומד אורי אריאל, ומטרתה לפנות את קרקעות הנגב מתושבים ערבים, חותרת לנצל את הפגיעה של כביש 6 בכפרים, כהזדמנות לעקור את כל תושבי הכפרים באזור ולהעבירם אל העיירות הקיימות.

כלומר, אין היא מעוניינת רק ב"הזזת" 100 המשפחות המדוברות, אלא להוסיף להן את כל 900 המשפחות החיות בכפרים שנפגעים. הן יקבלו רבע מיליון שקל ומגרש של רבע דונם, ולאחר מכן ישאירו אותם לסבול בגטו שהמדינה יצרה עבורם.

ערוץ 7 המתנחלי דיווח כך: "השר אורי אריאל החליט כי פיתוח הנגב והסדרת התיישבות הבדואית מחייבים פינוי והסדרה של כל 1000 המשפחות ולא להסתפק רק בפינוי 100 המשפחות היושבות ממש על תוואי הקטע החדש. לדברי השר אריאל, 'מדובר במהלך ההסדרה הגדול ביותר בתולדות הנגב. הממשלה מחויבת להפגין משילות בנגב. המבצע הזה, בשילוב הארכת כביש 6 דרומה, יביא תנופה לנגב וישיב לרשות המדינה שטחים עצומים'" (16.12).

מה בכל זאת אפשר לעשות? התושבים הנמצאים על תוואי הכביש דורשים לעבור לשטח בקרבת מקום מגוריהם, ולקבל קרקע חלופית. באותה ההזדמנות הם דורשים גם להכיר בכפריהם הבלתי-מוכרים, ולאפשר להם לגבש תכנית מתאר המתאימה לאורח חייהם.

בימים אלה מנסים התושבים להתאגד ולפעול ביחד. המדינה, מצדה, נוקטת במדיניות של הפרד ומשול. הסבל והפגיעה בתושבי הכפרים הם עצומים ויש להתגייס להגנתם. מאבק ציבורי רחב, יחד עמם, יוכל לשנות את רוע הגזרה.

ברזיל: חזית נגד הפשיזם

"בולסונארו הוא אויב העם". קריקטורה (איור: אופן קליפ-ארט)

לטקס ההשבעה של נשיא ברזיל ז'איר בולסונארו השבוע הגיעו אורחים רבים משורות הימין הקיצוני ברחבי העולם, לרבות שר החוץ האמריקאי מייק פומפאו, ראש ממשלת הונגריה ויקטור אורבן וראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו.

בולסונארו העניק לנתניהו את עיטור הגבורה הלאומי, ולא במקרה. נעה לנדאו ("הארץ", 28.12) דיווחה כי על הפרק עומדים סיוע ורכש צבאיים שתמכור ישראל לברזיל. הנשיא הברזילאי מצדו מתכוון כנראה לממש את הבטחתו לנתניהו: להעביר את השגרירות הברזילאית מתל אביב לירושלים ולהכריז כי יסגור את השגרירות הפלסטינית בברזיליה.

הבטחות אלה מבטאות את תפישתו של בולסונארו, שנשען על קולותיהם של מאמיני הכנסיות האוונגליסטיות והפנטקוסטאליות (בדומה לנשיא ארה"ב דונלד טראמפ).

כדאי להזכיר, כי ברזיל הייתה הראשונה להכיר במדינה הפלסטינית בקרב מדינות אמריקה הלטינית. אחריה גם קובה ונצואלה עשו כן. כאמור, ישנה שגרירות פלסטינית בבירה ברזיליה והתקיימו קשרים חמים בין הרשות הפלסטינית לממשל הברזילאי הקודם. כבר הובע חשש כי המסחר הענף של ברזיל ופלסטין בתחומים רבים (וביניהם בשר) ייפגע בעקבות מעבר השגרירות, למרות שנושא זה לא עלה בהצהרות החגיגיות של נתניהו ובולסונארו השבוע.

באותו חודש נערך כנס להגנה על הדמוקרטיה בברזיל. בכנס השתתפו מפלגות שמאל מרחבי העולם, לרבות המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), אותה היה לי הכבוד לייצג. את הכנס ארגנה קרן פרסאו אברמו (Perseu Abramo), בשיתוף הוועד הבינלאומי לסולידריות ולהגנה על לולה ועל הדמוקרטיה בברזיל, והמחלקה לקשרי חוץ של המפלגה הקומוניסטית בברזיל, מפלגת העובדים הברזילאית (PT).

בדיונים נטלו חלק אנשי שמאל ממדינות רבות בעולם. נכחו נציגים מטעם המפלגה הקומוניסטית הפורטוגלית, המפלגה הפרוניסטית הארגנטינית, המפלגה היוונית סיריזה, המפלגה הסוציאליסטית הפורטוגלית, החזית הרחבה שבשלטון באורוגוואי, פודמוס הספרדית, מפלגת השמאל האירופאית, ונציגים ממפלגות קומוניסטיות וסוציאליסטיות נוספות מאמריקה הלטינית ומאירופה. דוברי הכנס הדגישו את האתגר העיקרי של השמאל בעולם כעת – בניית חזית רחבה להגנה על הדמוקרטיה ונגד עליית הימין הפשיסטי.

מיקום הכנס הנבחר, העיר סאו פאולו, איננו מקרי. בעיר זו נוסד פורום סאו פאולו, המתכנס מדי שנה (למן 1990) ועמו נמנים כל ארגוני ומפלגות השמאל מאמריקה הלטינית ומהאיים הקריביים. מעבר לכך, עם עליית הנשיא הימני-קיצוני בולסונארו לשלטון לאחר 4 קדנציות רצופות בהן שלטה מפלגת העובדים, עיני השמאל בעולם נשואות לברזיל.

בהקשר של בניית אחדות, מפלגת העובדים התאחדה לאחרונה עם מפלגת המולדת החופשית (PPL) וכן הכריזה על יצירת בלוק פרלמנטרי יחד עם המפלגה הסוציאליסטית הברזילאית (PSB) ועם מפלגת העבודה הדמוקרטית (PDT).

מפלגת העובדים ומפלגת הסוציאליזם והחירות (PSOL), גם היא מפלגת שמאל ברזילאית, הכריזו שיחרימו את טקס ההשבעה של בולסונארו. ההחרמה היא ביטוי למחאה על העיוותים שהיו במערכת הבחירות, על השימוש בכספי ההון לשם מניפולציות של דעת הקהל באמצעות אפליקציית הוואטסאפ והרשתות החברתיות, נגד ליבוי שיח השנאה מצד הימין הקיצוני. הדגש במחאה - מניעת התמודדותו של לואיס אינסיו (לולה) דה סילבה.

לולה, איש שמאל שכיהן בתפקיד הנשיא מינואר 2003 עד ינואר 2011, מוחזק במעצר ללא ראיות מאז אפריל 2018. זאת לאחר שהשופט סרג'יו מורו שפט אותו לתשע שנות מאסר וחצי. מורו התבסס על עדות אחת בלבד של פוליטיקאי שהורשע בקבלת שוחד. לפי אותה עדות, לולה קיבל (לכאורה) בית בחוף ימה של עיר במחוז סאו פאולו.

בעוד שהעתירה במשפטו של לולה מתנהלת והעניין טרם הוכרע בבית המשפט העליון, החליטו השופטים להחזיקו במעצר במתקן של המשטרה הפדרלית בעיר קוריטיבה. בצעד חריג למדי, קראה ועדת זכויות האדם של האו"ם לשמור על זכויותיו הפוליטיות של לולה (ולאפשר לו להתמודד לנשיאות). אולם בית המשפט העליון לענייני בחירות פסל את מועמדותו בשל פסק דין של השופט סרג'יו מורו.

באופן לא מפתיע כלל, ימונה השופט מורו לשר המשפטים בממשלתו של בולסונארו. סגנו של בולסונארו, הגנרל המילטון מוראו, כבר מסר כי היחסים עם השופט "היו טובים" במהלך החודשים האחרונים.

באחד מלילות הכנס התקיים טקס גדול בקריאה לשחרר את לולה. הוא נערך בבית האיגוד המקצועי של עובדי המתכת בעיר סאו ברנרדו השכנה. בשורות איגוד זה צמח לולה כדמות פוליטית, ובאותו בניין התבצר לולה יחד עם אלפי פעילים עד אשר הסגיר עצמו לידי המשטרה.

ברזיל זזה ימינה, וכוחות השמאל נערכים לקרב נגד הפשיזם ולמען ההגנה על הדמוקרטיה במדינה.

י"ג, סאו פאולו

שנתיים למועדון הקולנוע

שיחה עם הבמאי והיוצר אבי מוגרבי, מיוזמי המועדון בגדה השמאלית

בדצמבר 2018 חגג מועדון הקולנוע בגדה השמאלית שנתיים. את המועדון יזמה קבוצה של יוצרי קולנוע מקומיים, במטרה להקרין מדי מוצאי שבת סרטים זרים, אמנותיים ומאתגרים. יותר מ-100 סרטים הוקרנו למן הקמתו, שמעטים מהם נחשפו במסגרת מסחרית בפני הקהל הישראלי. בתום ההקרנות התקיימו שיחות בין הקהל לבין במאי מקומי או לבין במאי הסרטים (באמצעות "סקייפ").

הבמאים היוזמים היו אבי מוגרבי, נדב לפיד, תום שובל ותאופיק אבו-ואיל. מאז חברו אליהם יוצרים נוספים. שוחחנו עם אבי מוגרבי (ר' צילום) במלאות שנתיים למועדון הקולנוע.

איך נולד הרעיון להקים מועדון קולנוע?

פג תוקפו של מנוי הסינמטק שלי, והחלטתי לא לחדש אותו. לא חידשתי כי לא היה טעם. אין מה לראות בסינמטק. התכנייה שם כוללת הרבה סרטים מסחריים, והחוויה כולה נעשתה לא נעימה. נוצר הרושם שהעיקר במקום כבר לא היה קולנוע, אלא להעביר זמן. אין לי שום דבר נגד קשישים, אני עצמי מזדקן, אבל לסינמטק יש תפקיד אמנותי ותרבותי ולאו דווקא להיות בית גיל הזהב.

מצאתי את עצמי רואה סרטים בבית. לבד, בחושך, בלילה. ואז עלתה בי המחשבה להחזיר את החוויה של צפייה משותפת על מסך גדול ואפילו לגבש משהו שלא היה מקובל גם בימים הטובים של הסינמטק — דיון לאחר כל הקרנה. זה דבר מקובל מאוד בצרפת: לדבר על סרטים גם כשהבמאי איננו.

ולמה בגדה השמאלית?

היו לי כמה מועדוני קולנוע בעבר. הם עסקו בעיקר בקולנוע ערבי ופלסטיני. המועדון האחרון פעל ב-2010 ו-2011 בלבונטין 7. לפניו היה "מועדון הכיבוש" בסינמטק, אבל מאז מלחמת לבנון השנייה מסרבים הבמאים הפלסטינים שסרטיהם יוקרנו במוסדות שהמדינה מממנת.

כשחשבתי על מקום חדש, ברור היה שנצטרך מקום שלא נסמך על מימון ממשלתי כדי שנוכל להקרין סרטים ערביים ופלסטיניים. הגדה הייתה מקום אידאלי עבורנו, והניסיון להחיות את הפעילות בה אפשר לנו לשריין משבצות אטרקטיביות להקרנה. במועדונים מסחריים אי אפשר לשריין באופן כזה, אך בגדה המרכיב המסחרי לא קיים.

בחודשים האחרונים דנו רבות בתערוכה "אמנות ערבית גנובה" ובספר הסיפורים הערביים בהוצאת רסלינג. המשותף לשניהם - היעדר רשות האמנים. איפה עומד מועדון הקולנוע בעניין זה?

נכון, אנחנו מקרינים סרטים ערביים ופלסטיניים בלי לקבל רשות מהיוצרים, כי אין לנו ברירה. האפשרות האחרת היא לוותר ולא להכיר את העולם שסובב אותנו, להסתגר באי הקטן שלנו בתוך האוקיינוס הגדול.

במיוחד אנו גאים שהבמאי הפלסטיני הנודע מישל ח'לייפי נענה להזמנת פסטיבל 48 מ"מ של עמותת "זוכרות" והציג ארבעה מסרטיו במועדון, וגם היה נוכח בהקרנות ושוחח עם הקהל אחרי הסרטים. שיתוף פעולה זה מלמד שבמאים ערבים מכירים את הייחוד של פעילות תרבותית בגדה השמאלית.

הסתגרות היא בחירה גרועה. אני לא יכול להעלות בדעתי שנוותר על הספרים של אליאס ח'ורי, או על המוזיקה של אום כולתום. אני יודע שיש מי שמאשימים אותנו ב"קולוניזציה תרבותית". זו הגזמה פרועה של השיח.

בתערוכה "אמנות ערבית גנובה" בגלריה של עומר קריגר הפריע לי שהאמנים והעבודות נדחקו לצד, ובמרכז שמו את "מעשה הגבורה" של האוצר. בזה היה משהו מקומם. אנחנו, במועדון הקולנוע בגדה השמאלית, לא מרגישים שאנחנו עושים מעשה גבורה.

להיפך, אנחנו רק ממלאים את החובה המוטלת עלינו כיוצרי קולנוע וכאנשים פוליטיים.

אנחנו מחויבים לקשר שלנו עם פלסטינים ועם העולם הערבי בכלל. מבחינה פוליטית, אנשי המועדון תומכים בשחרור העם הפלסטיני.

אני לא יכול לדבר בשם כל עורכי התכנייה, אבל לפחות רובנו תומכים בזכות השיבה. אני מרגיש שהעוול שנעשה במסגרת המועדון הוא פעוט,

אבל העניין המרכזי הוא שאנחנו מכירים בכך שמופרות כאן זכויות. אנחנו לא מתכחשים לכך. זאת מבחינתנו הקלה מבין שתי רעות.

אני אשאל אותך שאלה אחרת: אם היית צופה בסרט ערבי בחו"ל, לא היית קונה די-וי-די שלו? היית קונה. היית צופה בו בבית? בהחלט. היית מזמין כמה חברים? כן. אז מה העניין? להזמין 10 חברים הביתה מותר, אבל 20 במועדון הקולנוע זה כבר קולוניאליזם תרבותי?

במבט לאחור במלאות שנתיים למועדון, האם כך דמיינת אותו? האם זכור לך במיוחד אחד הסרטים שהוקרנו?

לא, אין לי סרט מסוים... מבחינתי כל שבת היא תענוג. קודם כל כי זה קורה. בקיץ לא הייתי כאן שלושה חודשים, וניהול המועדון הועבר לידי תמי ליברמן וטל ארדיטי.

זה עשה טוב למועדון, כי החל להגיע קהל צעיר שלא נהג לבוא לפני כן.

מעודד שבחודש-חודשיים האחרונים יש הרבה יותר קהל. תמיד היה קהל, אבל בחודשיים האחרונים אנחנו קרובים יותר לאולם מלא מאשר לחצי אולם. זה משמח מאוד ומרגש שיש ביקוש לסרטים ערביים, אמנותיים וניסיוניים.

הכרה במקום הריסה

השייח' א-טורי (מימין) וח"כ דב חנין (משמאל) בהפגנה מול כלא מעשיהו (צילום: זו הדרך)

רבים ליוו בשבוע שעבר (25.12) את השייח' סיאח (אבו-מדיעם) א-טורי, מהפעילים הבולטים בנגב במאבק נגד גזל הקרקעות שמנהלים האזרחים הערבים-בדואים, בעת כניסתו לכלא מעשיהו ברמלה לריצוי עונש מאסר של 10 חודשים.

א-טורי (68), תושב הכפר הבלתי-מוכר אל-עראקיב, הוא המנהיג הבדואי הראשון שייכלא בגין מאבקו להכרה בבעלות התושבים על קרקעות הנגב.

ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת) ליווה את השייח' בדרכו לכלא. הוא נאם בהפגנה שנערכה אל מול הכלא טרם כניסת השייח', ואמר: "שעה שכולנו עוסקים בבחירות, נאסר אדם שכל חטאו היה לעמוד נגד הריסת כפר שהמדינה מסרבת להכיר בו. מאז 2010 החריבה המדינה את אל-עראקיב 136 פעם. זאת בעוד הדיון המשפטי בעניין רק החל. המלחמה נועדה להתיש את השייח' ובני משפחתו כדי שהם יעזבו את אדמתם, אך זה לא יצליח לממשלה". הוא הוסיף כי "יש לקדם מדיניות של הכרה במקום הריסת הכפרים הבלתי-מוכרים, ושל שוויון במקום כליאת ורדיפת אזרחים".

א-טורי הורשע בעבירות של "הסגת גבול", "פלישה לאדמות מדינה" ו"הפרת הסדר הציבורי". נגזרו עליו עשרה חודשי מאסר. בשנות ה-50 הפקיעה המדינה את הקרקעות של שבט א-טורי, ומאז מתנהל בין הצדדים קרב גרסאות לגבי הזכות ההיסטורית על הקרקע.

המונים הפגינו בסודאן ובתוניסיה; נעצרו ראשי הקומוניסטים בח'רטום

מפלגת העובדים בתוניסיה קראה (26.12) "לטאטא את השלטון". זאת לרקע מחאות העובדים וההפגנות ההמוניות שפרצו במדינה בשבועות האחרונים. ההפגנות התעצמו לאחר שהעיתונאי עבדארק זורג'ואי הצית עצמו למוות במחאה על הקשיים הכלכליים והאבטלה הגוברת. לפני התאבדותו, פרסם זורג'ואי סרטון ובו תיאר את הייאוש הרב וקרא להתקוממות עממית נגד הממשלה. בין היתר, דיבר העיתונאי על תסכולו בעקבות אי-מימוש ההבטחות שטמנו בחובם האביב הערבי והחלפת השלטון במדינה (2011).

גם בסודאן נמשכת המחאה העממית נגד המדיניות הניאו-ליברלית של השלטונות האסלאמיסטיים השמרניים. חיילים ושוטרים רבים נפרשו לאורך השבועות האחרונים ברחבי הבירה ח'רטום בניסיון למנוע מהמפגינים לצעוד ולמחות.

לפי ארגון זכויות האדם "אמנסטי", הרגה עד כה משטרת סודאן עשרות מפגינים מאז ראשית ההפגנות והעימותים לפני כשלושה שבועות. בתוך כך נעצרו גם כמה ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית הסודאנית ומקום החזקתם אינו ידוע. ההפגנות, שהחלו במחאה על יוקר המחיה ומחסור במוצרים בסיסיים כמו לחם, התרחבו לכדי דרישה רחבה ומוצקה להפלת משטרו של הרודן עומר אל-בשיר, המחזיק בשלטון במדינה ב-29 השנים האחרונות.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) פרסמה קריאה בדרישה לשחרר את ראשי המפלגה הקומוניסטית של סודאן שנעצרו על רקע העימותים האלימים במדינה.

הסופר עמוס עוז (2018-1939) איננו

הסופר עמוס עוז נפטר בשבוע שעבר (28.12) בגיל 79 לאחר מאבק במחלת הסרטן. הוא הותיר אחריו את אשתו נילי, את שלושת ילדיו פניה, גליה ודניאל ונכדים.

עוז, חתן פרס ישראל לספרות, הוא מבכירי אנשי הרוח הישראלים. יצירותיו, שתורגמו ל-45 שפות שונות, הפכו במרוצת השנים נכסי צאן ברזל בנוף המקומי. הוא התנגד בעקביות לכיבוש ופעל למען שלום ישראלי-פלסטיני.

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), ספד לעוז באומרו: "פגשתי פעמים מספר את עמוס עוז, וגם כשהתווכחנו (לא מעט) הוא היה איש של שותפות שדגל בשוויון, בסיום הכיבוש ובשלום. הוא לא פחד לומר את עמדותיו בעקביות ובכישרון".

יסמין ערן ורדי תסרב לשרת ותיכלא

יסמין ערן ורדי (18), מחותמות מכתב השמיניסטים והשמיניסטיות 2017, תתייצב בלשכת הגיוס תל השומר ותצהיר על סירובה להתגייס מטעמי מצפון. הפגנת התמיכה בה תיערך ביום ראשון, 13 בינואר, כאשר מפגינים ילוו בדרכה לסרב. ערן ורדי תצטרף לסרבן המצפון אדם רפאלוב (18) מקריית מוצקין, שריצה עד כה יותר מ-100 ימי מחבוש.

חברי סניף חיפה של מק"י
אבלים על מותו של הקומוניסט הוותיק
מוסא נאסיף (אבו סאמי)
ומשתתפים באבל המשפחה